

PROPOZÍCIE

Šaffova ostroha 2022

28. ročník

**celošátnej postupovej súťaže a prehliadky
solistov tanečníkov v ľudovom tanci**

december 2021

1. VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA

1.1. Charakteristika súťaže

- 1.1.1. Celoštátna postupová súťaž a prehliadka sólistov tanečníkov v ľudovom tanci Šaffova ostroha je **vrcholným podujatím** tohto druhu na Slovensku.
- 1.1.2. Súťaž je určená deťom, mládeži a dospelým.
- 1.1.3. Súťaž nie je tematicky zameraná ani vymedzená.
- 1.1.4. Súťaž sa koná **každý rok**.

1.2. Ciele súťaže

- 1.2.1. **Hlavným cieľom súťaže** je nadobúdanie vedomostí, rozvíjanie zručností a umelecko-odborný rast jednotlivcov a kolektívov prostredníctvom poznávania, realizácie a prezentácie v oblasti tradičného ľudového umenia a jeho folklorizovaných prejavov.
- 1.2.2. Ďalšími cieľmi sú:
 - 1.2.2.1. prezentovať a konfrontovať súčasnú interpretáciu ľudového tanca,
 - 1.2.2.2. prispievať k vyhľadávaniu talentov a osobností v oblasti ľudového tanca, upevňovať ich záujem o sebazvedčovanie, prispievať k účelnému a efektívnemu využívaniu voľného času,
 - 1.2.2.3. podnecovať interpretov ľudového tanca a tanečných pedagógov v oblasti ľudového tanca na vyhľadávanie a poznanie tradičného tanečného materiálu,
 - 1.2.2.4. podnecovať interpretov na hlbšie poznanie a osvojenie ľudového tanca a jeho zákonitostí (forma tanca, štruktúra tanca, štruktúrna funkcia motívov v rámci motivických radov či tanečných sledov, vzťah tanečného a hudobného typu, vokálny prejav, funkcia tanca, tradičný odev a obuv, úprava, príp. používané náradie a pod.),
 - 1.2.2.5. inšpirovať interpretov na tvorivú a kvalitnú interpretáciu ľudového tanca,
 - 1.2.2.6. prispievať k zachovávaniu, rozvíjaniu a oboznamovaniu verejnosti s jedinečnými hodnotami ľudového tanca ako súčasťou nášho nehmotného kultúrneho dedičstva a s jeho nositeľmi a interpretmi.

1.3. Riadenie súťaže

- 1.3.1. Vyhlasovateľom a odborným garantom je Národné osvetové centrum z poverenia Ministerstva kultúry SR.
- 1.3.2. Organizátormi sú regionálne a krajské osvetové a kultúrne strediská, mestské kultúrne strediská a ďalšie kultúrne subjekty.

2. ŠTRUKTÚRA SÚŤAŽE

2.1. Kolá súťaže

- 2.1.1. Súťaž má postupový charakter a je **dvojstupňová**:
 - 2.1.1.1. krajské súťaže a prehliadky,
 - 2.1.1.2. celoštátna súťaž a prehliadka.
- 2.1.2. Základným stupňom súťaže je krajské kolo. Víťazi krajských kôl postupujú do celoštátneho kola.
- 2.1.3. Súťaž na všetkých stupňoch pozostáva zo súťažných vystúpení, interného hodnotenia poroty, odborného seminára a môže byť obohatená o tvorivé dielne alebo iné aktivity.

- 2.1.4. Odborný rozborový seminár **ako najdôležitejšia** súčasť každého stupňa súťaže je adresný, dôsledný a opiera sa o kritériá hodnotenia uvedené v propozíciách.
- 2.1.5. Na základnom stupni súťaže sa odporúča organizovať pre súťažiacich konzultácie s odborníkmi.
- 2.1.6. Termíny na ukončenie regionálnych a krajských kôl súťaže sú uvedené v samostatnom dokumente zverejnenom na stránke Národného osvetového centra.

2.2. Súťažné kategórie

A. kategória (hlavná kategória): tanečníci a tanečnice interpretujúci tanec **podľa nositeľov tanečných tradícií** (tanečníci z folklórnych súborov s rôznorodým repertoárom) – **sólisti a sólistky, páry alebo trojice (podľa typu tanca).**

2.2.1 Súťažiaci musia absolvovať obe nasledujúce časti:

2.2.1.1. povinná časť: verbunk z Branova – sólisti muži; starobapská z Myjavy – sólistky ženy; starobapská z Myjavy – páry (sólistka žena môže v tejto časti interpretovať aj párový tanec s nesúťažiacim partnerom),¹

2.2.1.2. voliteľná časť: interpretácia ľubovoľného typu tanca z ľubovoľnej lokality.

2.2.2 Súťažiaci sú povinní spolu s prihláškou zaslať k voliteľnej časti informácie o pramennom materiáli a zdrojoch naštudovania tanca (videozáznam pramenného tanečného materiálu, prípadne aj ďalšie informácie – zápis tanca, údaje o nositeľoch, tanečnej príležitosti a pod.).

B. kategória (regionálna kategória): tanečníci interpretujúci **regionálnu tanečnú tradíciu** z regiónu, z ktorého pochádzajú alebo v ňom dlhodobo pôsobia (tanečníci z folklórnych skupín)².

2.2.3 Súťažiaci sú povinní spolu s prihláškou zaslať informácie o **zdroji/zdrojoch** naštudovania tanca (napríklad videozáznam, údaje o nositeľoch a informátoroch, písomný zápis tanca, opis tanca a príležitosť, pri ktorej sa tanec tancoval).

C. kategória (detská kategória): interpreti ľudového tanca vo veku **od 10 do 12 rokov.**

2.2.4 Interpretácia ľubovoľného typu tanca z ľubovoľnej lokality.

D. kategória (mládežnícka kategória): interpreti ľudového tanca vo veku **od 13 do 16 rokov** (ale len žiaci základných škôl).

2.2.5 Interpretácia ľubovoľného typu tanca z ľubovoľnej lokality.

N. kategória: nositelia tanečných tradícií (prehliadková kategória bez vekového obmedzenia).

3. PODMIENKY PRE SÚŤAŽIACICH

2.1. Prihlasovanie

2.1.1. Na súťaži sa môžu zúčastniť tanečníci, ktorí v roku konania súťaže dovърšili 10 rokov a sú občanmi Slovenskej republiky alebo majú štatút Slováka žijúceho v zahraničí a prezentujú materiál z územia Slovenska, z presahujúcich hraničných regiónov alebo oblastí historicky obývaných Slovákmami.

2.1.2. Do základného kola súťaže sa súťažiaci prihlasujú **podľa miesta svojho bydliska alebo pôsobenia.**

¹ V každom piatom ročníku súťaže bude povinným tancom tanec podľa Juraja Šaffu.

² V prípade nejednoznačnosti sa súťažiaci alebo príslušný metodik radí s odborným pracovníkom Národného osvetového centra.

2.1.3. Do krajského kola súťaže sa **prihlásite** vyplnením elektronického formulára na stránke Národného osvetového centra: <http://www.nocka.sk/chcemsaprihlasit>.

2.1.4. **V prípade zahraničných Slovákov** je potrebné prihlásiť sa e-mailom na zodpovedného zamestnanca Národného osvetového centra a zaslať videozáznam najvyššieho kola príslušnej súťaže s laureátom/víťazom najneskôr 30 dní pred termínom konania celoštátneho kola súťaže Národnému osvetovému centru. Postup na celoštátne kolo vyhodnotí Národné osvetové centrum v spolupráci s vybranými odborníkmi.

2.2. Súťažné podmienky

2.2.1. Súťažné čísla môžu mať trvanie **2 – 4 minúty**.

2.2.2. **Hudobný sprievod** môžu na krajskom kole tvoriť:

3.2.2.1. sólisti inštrumentalisti (akordeón, heligónka, gajdica, gajdy a pod.),

3.2.2.2. ľudová hudba,

3.2.2.3. v krajnom prípade audiozáznam na nosiči CD, USB a pod.

2.2.3. **Hudobný sprievod na celoštátnom kole** tvorí: sprievodná ľudová hudba zabezpečená organizátorom. Súťažiaci má možnosť zaslať sprievodnej ľudovej hudbe pri povinnom tanci 1 – 2 piesne a pri voliteľnom tanci 1 – 4 piesne (na rozkávanie v tanci). Sprievodná ľudová hudba následne interpretuje ďalšie piesne k typu tanca (ich poradie, počet slôh a pod.) podľa vlastného uváženia a komunikácie s tanečníkmi počas priameho súťažného vystúpenia (začiatok, priebeh a ukončenia tanca).

2.2.4. Súťažiaci prechádza všetkými stupňami súťaže **s tým istým súťažným vystúpením**, ktoré uvedie v základnom stupni súťaže.³

2.2.5. Na celoštátnom kole zabezpečí organizátor súťaže pre účastníkov ľudovú hudbu. Tá bude interpretovať melódie funkčne viazané k povinnému tancu podľa vlastného výberu.

2.2.6. Súťažiaci sa **nemôžu** prezentovať súťažným číslom, s ktorým sa už v minulosti na súťaži zúčastnili a s týmto súťažným číslom získali titul laureáta súťaže (neplatí pre kategóriu N).

2.2.7. V čase prihlasovania do súťaže **nesmú mať súťažiaci v kategórii C viac ako 12 rokov a súťažiaci v kategórii D viac ako 16 rokov**.

3. POŽIADAVKY NA ORGANIZÁTOROV

4.1. Krajské súťaže a prehliadky

4.1.1. Uskutočniť v termíne uvedenom v samostatnom dokumente zverejnenom na stránke Národného osvetového centra.

4.1.2. Informácie o termíne a konaní krajského kola je potrebné zadať do systému prihlasovania Národného osvetového centra čo najskôr po vyhlásení celoštátnej súťaže.

4.1.3. Po skončení krajského kola označí organizátor postupujúcich interpretov do celoštátneho kola priamo v systéme prihlasovania.

4.1.4. **Protokol o udelení cien a výsledkov a hodnotiacu správu** predsedu poroty treba zaslať najneskôr **do 7 dní** po ukončení súťaže **zodpovednému pracovníkovi Národného osvetového centra**.

³ Medzi stupňami súťaže môže súťažiaci v súťažnom vystúpení robiť úpravy na základe odporúčaní odbornej poroty.

- 4.1.5. Organizátor krajskej prehliadky zabezpečí **audiovizuálnu dokumentáciu** podujatia a dodá ju do Národného osvetového centra najneskôr **1 mesiac** pred termínom konania celoštátneho kola súťaže.
- 4.1.6. Organizátor krajského kola súťaže **zašle členom odbornej poroty videozáznamy od súťažiacich a prihlášky so všetkými prílohami najneskôr 2 týždne** pred súťažou.
- 4.1.7. Pri tvorbe propagačných materiálov **uvádza** organizátor krajského kola súťaže **Národné osvetové centrum** ako vyhlasovateľa a odborného garanta súťaže a **používa** logotyp Národného osvetového centra pre celoštátne postupové súťaže, ktorý je spolu s logomanuálom sťahuteľný na stránke Národného osvetového centra: <https://www.nocka.sk/sutaze-a-prehliadky/>.
- 4.1.8. Na propagačných materiáloch je nevyhnutné **uviesť hlavný názov** postupovej súťaže „Šaffova ostroha“ a taktiež **podnázov** „28. ročník celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky sólistov tanečníkov v ľudovom tanci“.
- 4.2. **Celoštátna súťaž a prehliadka**
- 4.2.1. Organizátorom je Hornozemplínske osvetové stredisko vo Vranove nad Topľou.
- 4.2.2. Národné osvetové centrum ako odborný garant tvorí dramaturgickú koncepciu a je zodpovedné za obsahovú stránku celoštátneho podujatia.
- 4.2.3. Pri tvorbe propagačných materiálov **spolupracuje** organizátor celoštátneho kola súťaže so zodpovedným pracovníkom Národného osvetového centra, **uvádza Národné osvetové centrum** ako vyhlasovateľa a odborného garanta súťaže a **používa** logotyp Národného osvetového centra pre celoštátne postupové súťaže, ktorý je spolu s logomanuálom sťahuteľný na stránke Národného osvetového centra: <https://www.nocka.sk/sutaze-a-prehliadky/>.

4. HODNOTENIE SÚŤAŽE

5.1. Poroty

- 5.1.1. Na objektívne hodnotenie súťažných vystúpení sa zostavujú odborné poroty z aktívnych odborníkov etnochoreológie, tanečnej pedagogiky, etnomuzikológie, etnológie a pod. s adekvátnou viacročnou praxou. Počet členov poroty s tanečným zameraním (tanečná pedagogika, etnochoreológia) má byť nadpolovičný.
- 5.1.2. Poroty môžu mať **3 až 5 členov**, pričom odporúčaný počet porotcov je kvôli hlasovaniu nepárny. Odporúčame vytvoriť osobitnú porotu pre dospelé kategórie (A, B) a pre detské a mládežnícke kategórie (C, D).
- 5.1.3. Vymenovanie porotcov
- 5.1.3.1. V odbornej porote **na krajskej úrovni** musí byť minimálne **jeden člen vybraný Národným osvetovým centrom**. Ostatných členov krajskej poroty vyberajú regionálne a krajské osvetové strediská, ktoré organizujú krajské kolá súťaže. Pri výbere porotcov odporúčame organizátorom krajských kôl vyberať z odporúčaného zoznamu porotcov, ktorý tvorí prílohu týchto propozícií. Zloženie poroty odporúčame konzultovať s odbornými pracovníkmi Národného osvetového centra, ktoré je odborným garantom súťaže.
- 5.1.3.2. Celoštátnu porotu **vymenuje generálny riaditeľ Národného osvetového centra**.
- 5.1.4. Člen odbornej poroty na každom stupni súťaže **nesmie byť v konflikte záujmov**, t. j. v porote nemá pôsobiť porotca, ktorý súťažiacich **pripravoval** alebo je so súťažiacimi v **blízkom príbuzenskom vzťahu**.

5.2. Hodnotenie súťaže

- 5.2.1. Hodnotenie **na krajskom kole** prebieha zaradením všetkých súťažiacich v súťažných kategóriách **do zlatého, strieborného a bronzového pásma**, príp. **mimo ne**. Na **celoštátnom kole** sa do pásiem zaraďujú **len** súťažiaci **v kategóriách A, C, D**. Ostatné kategórie sú na celoštátnom kole prehladkové.
- 5.2.2. Na krajskej úrovni sa ďalej udeľuje **jeden priamy postup** do celoštátneho kola v každej kategórii. Návrh na postup získavajú i všetci súťažiaci umiestnení v zlatom pásme na krajských kolách súťaže. O ich postupe na základe videozáznamov z krajských súťaží rozhoduje vyhlasovateľ súťaže spolu s ďalšími odborníkmi.
- 5.2.3. Na celoštátnom kole súťaže sa udeľuje **jeden titul laureáta**, ktorým je víťaz kategórie A. V odôvodnených prípadoch je možné titul neudelieť.
- 5.2.4. V odôvodnených prípadoch môže porota udeliť **špeciálne ceny**.
- 5.2.5. Na **krajskej** úrovni spracúva a odovzdáva organizátorom výsledky súťaže vo forme **hodnotiacej správy**, ktorá obsahuje odbornú analýzu a zdôvodnenie rozhodnutia poroty, **predseda poroty**. Na **celoštátnej** úrovni to vykonáva **každý člen** odbornej poroty. Hodnotiaca správa je prílohou k propozíciám.

5.3. Kritériá hodnotenia

- 5.3.1. **štýlové, technické a výrazové zvládnutie daného typu tanca**,
- 5.3.2. **rešpektovanie zákonitostí daného typu tanca** (forma tanca, štruktúra tanca, štruktúrna funkcia motívov v rámci motivických radov či tanečných sledov, etiketa tanečného prejavu – privolanie partnerky, ukončenie tanca, správanie a roly partnerov v tanci, hlasové prejavy – pokriky, ujúkanie...), pričom pri práci s videozáznamom nie je cieľom kopírovať filmovú predlohu, ale porozumieť systému tanca,
- 5.3.3. vhodný **výber hudobného repertoáru** viazaného na daný typ tanca,
- 5.3.4. vhodne **zvolený odev** a odevné doplnky,
- 5.3.5. využitie dosiaľ **neznámeho** pramenného materiálu,
- 5.3.6. **celkový dojem a presvedčivé zažitie tanca**.

5.4. Ocenenia

- 5.4.1. Vecné ceny a diplomy.
- 5.4.2. Laureát a vybraní najúspešnejší súťažiaci budú prezentovaní v scénických programoch na **Folklornom festivale Východná** a **Festivale neprofesionálneho umenia TVOR•BA** v Bratislave-Starom Meste. Vybraní účastníci celoštátneho kola súťaže v detskej kategórii C a mládežníckej kategórii D budú mať možnosť zúčastniť sa v danom roku na tvorivých dielnach **Muzičky a Malí tanečníci**.

6. KONTAKT

- 6.1. V prípade nejasností kontaktujte odborných pracovníkov Národného osvetového centra pre folklór a folklorizmus:

Mgr. Katarína Babčáková, PhD.
Národné osvetové centrum
Námestie SNP č. 12
812 34 Bratislava
katarina.babcakova@nocka.sk
+421 2 204 71 257

Mgr. art. Ondrej Galbička
Národné osvetové centrum
Nám. SNP č. 12
812 34 Bratislava
ondrej.galbicka@nocka.sk
+421 2 204 71 257

7. ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

- 7.1. Propozície nadobúdajú účinnosť podpísaním generálnym riaditeľom Národného osvetového centra.
- 7.2. Prípadné zmeny, doplnenia a spresnenia propozícií vydáva Národné osvetové centrum.
- 7.3. Súťaž nie je realizovaná s cieľom dosiahnuť zisk.
- 7.4. V dôsledku nesplnenia akýchkoľvek podmienok uvedených v týchto propozíciách nemusí byť súťažiaci prijatý do súťaže alebo môže byť zo súťaže vyradený.
- 7.5. Súťažiaci prihlásením do súťaže vyhlasuje, že berie na vedomie, že vyhlasovateľ súťaže:
 - 7.5.1. vyhotovením a/alebo použitím fotodokumentácie a/alebo videodokumentácie s jeho podobizňou nijakým spôsobom nezasahuje do práv súťažiaceho na ochranu osobnosti, ustanovených § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej OZ),
 - 7.5.2. obrazové snímky podobizní súťažiaceho budú vyhotovené a sú ako súčasť fotodokumentácie a/alebo videodokumentácie podľa predchádzajúceho bodu použité primeraným spôsobom len a výslovne na umelecké účely a/alebo tlačové spravodajstvo a z uvedeného dôvodu, v súlade s § 12 ods. 3 OZ, súhlas dotknutého súťažiaceho nie je potrebný,
 - 7.5.3. použitie obrazových snímkov podobizní súťažiaceho podľa predchádzajúceho bodu nie je v rozpore s jeho oprávnenými záujmami.
- 7.6. Súťažiaci vo veku do 18 rokov sú povinní dostaviť sa na súťaž v sprievode dospeljej osoby (pedagóga, vedúceho súboru, rodiča alebo inej dospeljej osoby), ktorá je zodpovedná za ich ochranu a bezpečnosť, ako aj riešenie ich prípadných problémov alebo požiadaviek organizačného, zdravotného, sociálneho či obdobného charakteru.
- 7.7. Súťažiaci prihlásením do súťaže vyhlasuje, že jeho súťažný umelecký výkon nezasahuje do práv a právom chránených záujmov tretích osôb a má vysporiadané všetky práva viažuce k súťažnému umeleckému výkonu.
- 7.8. Súťažiaci prihlásením do súťaže udeľuje Národnému osvetovému centru a organizátorom jednotlivých kôl súťaže bezodplatný súhlas na použitie súťažného umeleckého výkonu v zmysle § 97 a nasl. zákona č. 185/2015 Z. z. autorský zákon, a to najmä, avšak nielen na vyhotovenie originálu i rozmnoženiny záznamu jeho umeleckého výkonu a sprístupňovanie záznamu jeho umeleckého výkonu verejnosti v rámci realizácie aktivít a na účely šírenia osvetovej činnosti v pôsobnosti organizátorov jednotlivých kôl súťaže a Národného osvetového centra.
- 7.9. Súťažiaci vyhlasuje, že sa oboznámil s podmienkami spracúvania osobných údajov Národným osvetovým centrom, ktoré je dostupné na www.nocka.sk alebo v Národnom osvetovom centre.
- 7.10. Prílohy k propozíciám
 - 7.10.1. Príloha č. 1 – **Protokol o udelení cien a výsledkov** (vypĺňa organizátor daného stupňa súťaže).
 - 7.10.2. Príloha č. 2 – **Hodnotiaca správa pre porotcov** (vypĺňa predseda poroty na nižších stupňoch súťaže a všetci členovia poroty na celoštátnej úrovni).
 - 7.10.3. Príloha č. 3 – **Zoznam odporúčaných porotcov.**

Bratislava 15. 12. 2021

.....
Mgr. Erik Kriššák,
generálny riaditeľ